Број 275. У Новом Саду, у среду 14. децембра 1905. Година XL.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, [illegible] и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. [illegible] четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот на четврт године 8 круна 75 пот. За остале земље на четврт године 10 круна.

Појединим бројевима од петка цена је: [illegible] године 2 круне, на целу годину 4 круне а за стране земље годишњеб круна.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

Издање „Рада“ деоничарског друштва у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте сваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића,

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“

Рукописе не враћамо.

Појединн вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Позив на претплату.

1. јануара 1906. године отварамо нову претплату на прву четврт.

„Застава“ излази два пут дневно, а стаје као и до сад на три месеца **7 круна** за све оне, који желе да им се „Застава“ **дневно један пут** поштом шаље. — За оне, који желе, да им се лист шаље **два пут дневно** поштом стаје, **8 круна 75 потура.**

За Нови Сад стаје „Застава,“ кад се два пут дневно шаље лист кући, **8 круна на три месеца.**

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке и молимо све пријатеље листа да нас у овом послу помогну.

Обраћамо нарочито пажњу на „**Заставине“ бројеве од петка, вечерњи и јутарњи број уједно.** Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д. Ти се бројеви удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје **4 круне годишње а на три месеца 1 круна.**

Најлакше се претплаћује **поштанском упутницом.**

Нови претплатници, који одма пошљу своју претплату **за I. четврт 1906. добијаће све до краја овог месеца бесплатно лист.**

По решењу управе, лист се ником **не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, децембра 1905.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“

Неодговоран бан.

Један политичар који је врло близак бану Пејачевићу, може се рећи да му е пријатељ, исповедио је ово дана, да бан Пејачевић неће дуго, а нове изборе неће никако дочекати.

Узроци су познати свакоме, ко је иоле посвећен у оно, што се догађа иза завесе. Занимљиво је само то, да бан Пејачевић неће под данашњим приликама да остане.

Познато је, да Хрватска и Славонија имају данас два бана, једног одговорног и једног неодговорног Одговоран бан је гроф Пејачевић а неодговоран је гроф Куен Хедервари. И неодговоран бан, гроф Куен је у Бечу и код угарске владе данас много моћнији него бан Пејачевић А и у самој владиној странци у Хрватској и Славонији нема бан Пејачевић уплива. Уплив је и ту у рукама грофа Куена, или може те рећи у рукама повереника грофа Куена, Томашића главног уредника „Дневног Листа“.

Бан Пејачевић не може ни лево ни десно, ни горе ни доле. И све би било како тако, да у Хрватској и Славонији нису наступиле прилике, које су изазвале у Бечу и Пешти код владе управо запрепаштеност. То су речка и задарска резолуција и све остало што с тим стоји у вези За све то пала је сва кривица на бана Пејачевића и он не може од тога да се одбрани. До сада му нису дали ни помислити, да се уклони, али је он поред свег тог решен да не остане кад дођу избори, па ма проиграо сву благонаклоност. Како данас стоје ствари, бану Пејачевићу би пало у део, да врши изборе под највећим притиском, а не би имао права да то чини у корист његових присталица и пријатеља, него би чак и листу владиних кандидата удешавали други.

Но није добро ни неодговорном бану. Он је узео на себе да иза леђа одговорног управља пословима Хрватске и Славоније. И замислите, колико му је криво, што је дошло до речке и задарске резолуције. И није чудо што је већ до крајности узбуђен, те се то његово узбуђење и растројеност живаца изврглo у озбиљну живчану болест.

Замислите шта је све претрпео у Угарској, и како је прошао са својим владама. Тако не прође нико као он Није био срећан ни са Тисином владом, којој је такође стајао за леђима. Зна се да је он чинио оне несретне предлоге, због којих је Тиса пао. Па после свега тога неуспех у Хрватској и Славонији Гроф Куен зна, да свему има краја, па и поверењу, које полажу у њега.

„Обзор“ је донео вест о болести грофа Куена, коју сматра као врло озбиљну. Но ту је вест покушао да оповргне телефонски сам гроф Куен. Но разуме се, он је најмање погодан за то. Кад човека обузме у великој мери раздраженост или нервоза, он нити зна нити је кадар признати да је то.

Питање је, колико је још јако поверење које ужива гроф Куен у Бечу Ако оно још није довољно пољуљано и ако се усвоје сви његови предлози, онда се може и у најскоријем времену очекивати оставка грофа Пејачевића, јер онда очекују такве закључке из Беча и Пеште, да гроф Пејачевић неће хтети све то да изведе ни под каквим приликама, нити хтети да он за све то буде — одговоран бан

Да ће полузванично све ово оповрћи јасно је Али догађаје неће моћи нико зауставити.

Анархија у Старој Србији.

— Допис „Застави“. —

Београд, 13. децембра.

Колико је наш народ у Старој Србији апсолутно неигуран и са животом и својим иметком, нека послужи још ово неколико примера од хиљаду других.

Сада је јако раширен начин пљачкања уценом. Сваки мало имућнији Србин не може се тога опростити. У кући му згодном приликом убаце зликовци рабош и то значи да треба да плати на њему обележену суму или да изгуби главу. Још пролетос бацили су такав један рабош у кућу Тодора Перичића, из Доморовца (приштевски санџак), но овај није хтео, јер није имао од куда да плати уцену. Услед тога

ПОДЛИСТАК.

ЕРДЕЉСКА КУПАТИЛА.

— Геза Гардоњи. —

Било је око 10 сати у вече, кад сам узео да прелиставам ред вожње железничких влакова, да видим, кад ћу отићи у Клуж. Видео сам, да ћу стићи око поноћи. Познавајући та мошње гостионице, знао сам, да нећу моћи тамо мирно преноћити ни одморити се.

У овоме прелиставању застане ми око на једном месту, које је знаком обележено. Гле, гле — овде је купатило! — Воз стаје само кад има путника. Јули је месец, а ердељске купке су чисте и угодне, да човеку ни у родитељској кући није угодније. Рекнем влаковођи да заустави воз, јер само још три минута има времена донде. Покупим моје ствари и искочим из воза. Влаковођа махне лампом и воз крене даље. Ја се нађем поред једног момчића који је држао железничку лампу у руци. Свуд у наоколо мрак.

— Синовче, где је купатило?

— Купатило? — Запита ме заблenувши се телећим погледом у мене.

— Да, купатило, одговорим му одлучним гласом.

— Доста је оно далеко одавде...

— Па зар није овде?

— Није.

— Е тане му госино. Па колико је далеко одавде?

— Добра два сата.

— Возе ли кола или омнибус одавде?

— Нема овде ничега.

— Па како иду гости одавде?

— На купалишни коли.

— Па где су купалишна кола?

— Та нису ту.

— Има ли иначе каквих кола овде?

— Нема никаквих.

Но са овим бих управо до ујутру могао разговарати, помислим, па опет да се не разумемо.

— Ниси ли боктер?

— Боктер? То нисам!

— Па где је боктер?

— Боктер? Он је у крчми.

— А где је крчма?

— Крчма? Она је у селу.

— А где је село?

— Село? Ено га тамо гле!

— Ово рече, пружајући прст на једну слабу светлост. Према овоме држао сам, да је прилично далеко. Погледам стражару. Обична мала стражарска кућа, а кроз прозор чуо се глас одојчета где плаче.

— Кад долази најближи влак? Запитам момка.

— Ујутру у 8 сати долази из Клужа.

Дотле не могу чекати.

— Могу ли се кола добити у селу?

— Кола? Не знам.

— Па ваљда крчмар има кола или ко други?

— Крчмар их нема; има месар.

— Па иди дакле синовче месару. Реци му да ме одвезе у купку. До ићеш за труд добру напојницу.

Момак је ово добро разумео, остави лампу у врата и одите, а мене остави у мраку самога. Запалим једну цигару. И нехотице ми дође у главу, како сам прошао прошле године, кад сам био у Тишнаду. Било је то баш у ово доба. Цео дан путовао сам железницом, а по дана на неком олупаном омнибусу. Кад сам стигао у купатило, управитељ ме је дочекао слежући раменима:

— Нема собе рече. Ви сте пети гост, које сам на жалост овако дочекао.

— Па где су одсела она четворица?

— Нигде. Вратили су се натраг, или су отишли у друго купатило.

— Но ја нећу ни натраг ни у друго купатило. Кад сте ви управитељ и има пуно гостију, то би требало да то објавите, да би се гости знали равнати у погледу стана.

Био сам доста груб, више него што би и требало, али баш томе могу захвалити, да сам после неколико часова добио собу. Но ово се догодило дању. Шта ћу радити ноћу, кад госте овако примају?

После по часа, чуо сам клопот кола. Проста кола. На њему седи момак, кога сам послао и још једна црна прилика.

— Ви сте месар?

— Ја сам!

— Хоћете ли ме одвести у купатило?

цело лето није смео да изађе ни на њиву ради сељачких послова, јер је знао да ће га убити где га нађу. Па ипак није могао сачувати своју кућу од несреће. Кад нису могли ништа њему лично, двојица од разбојника познати Бислим из Агашта и Афис из Братиловице убију Тодорова брата Миту у пољу код стоке. Убиство су извршили на најгрознији начин; свог су га изрешетали куршумима, затим су убили и његовог пса и бацили га преко мртвог Перичића.

Поред уцена и убистава крађе су исто тако свакидашња ствар. Разуме се да се само од Срба краде. У Штрпцу и околини за 17 дана украдено је које волова, које коња 18 грла. Оволике крађе изазвале су сељане да сами ноћу стражаре и крстаре по селу и околини ради одбране од крадљиваца, кад није у стању и неће да их заштити државна власт. Но тобожњи представници власти, ортаци разбојника, заптије договоре се са неким Арнаутима те их огласе за комите, желећи тиме да изазову огорчење код осталих Арнаута, што су донекле и успели, јер су напали на кућу сеоског попа Данила и гађали га кроз прозор. Нису га погодили, али су му све прозоре поразбијали и кућу изрешетали куршумима.

У селу Врбештици, сиринићска жупа, 10. пр. месеца украли су неки Арнаути краву и два телета неком Србину. Сељани пођу у потеру, стигну лопове и при пуцају на њих Арнаути оставе стоку и одговоре пољбом. После подужег пушкарања буде смртно рањен Столе Томић, који после два сата и умре.

17. истог месеца непознати зликовци разуме се Арнаути, украли су Живку Јанковићу, из Топлочана три краве и једног јунца.

22. новембра опет непознати зликовци и опет Арнаути напали су и разбили ваљоницу за сукно Саве Башковића и том приликом ранише Здравка Башковића. Зликовци нису могли ништа однети, јер су сељани на глас пушака дошли и отерали их.

Београд, 14. децембра.

Најновије из Србије. Седница скупштине краљевине Србије од понедељника трајала је дуго до касно у ноћ. Усвојила је са великом већином предлог буџета у начелу. Против су гласали само националисте, социјалисте и неколико старијих радикала.

На први поглед изгледа да се тим данашња влада извукла из великог тесната, у којем је била због буџета и зајма, и да је положај њен сад сигурнији. Но то изгледа само тако на први поглед, у ствари пак није тако. Старији радикали гласали су у начелу за тај предлог буџетски само за то, што он у скупштини одговара и буџету, који су они износили и који би изнели, да дођу на владу, те неће себи да пресеку пут, већ да га утру. Млађи радикали звају да дуго не могу остати овако на управи, но хтели су да покажу да су конзеквенти. Међу самим млађим радикалима има многих, који су против буџета, нарочито зајма, те иако су гласали у начелу, при специјалној расправи која је отпочела изнеће многе измене, као што ће то учинити и старији радикали. А како ће те измене испасти, то се до душе не може унапред рећи, али да по данашњи предлог неће бити повољне, то је јасно. При специјалној расправи изгледа да ће влада повући краће.

Занимљив је избор једног посланика у Београду, јер је једно посланичко место упражњено смрћу Банковића, млађег радикала. Млађи радикали истакли су кандидата инжињера Савчића, који је истина члан странке млађих радикала, но који је изјавио јавно на збору, да неће гласати за зајам какав је влада закључила. Старији радикали решили су да не истичу кандидата својег, већ да помогну социјалистичког кандидата. Јасно је, да хоће да одузму млађим радикалима и онај један глас већине, што имају у сабору, и тако да их онемогуће. Стање је као што видите врло заплетено, а земљу би из овог несретног стања могао спасти само споразум оба радикална крила.

Криза.

За време католичких божићних празника није се догодило ништа, што би промонуло досадању политичку ситуацију. Но ипак су за то у мађарској штампи избили разни гласови, шта ће и како ће бити после божићних празника, какве ће политичке акције отпочети, шта намерава влада и т. д. Наравно, да нам нико не јамчи, да су ти гласови поникли на таком основу, да бисмо им могли поклањати много вере. Забележићемо само некоје.

Кругови, који стоје близу Владислава Лукача, тврде, да ће се после празника отпочети преговори на чвршћем основу. Надају се, да ће после нове године владар позвати себи више политичара, а међу њима саслушаће поново мишљење опозиционих политичара.

Даље, пронео се глас, да Фејерваријева влада жели, да што пре напусти своје место. Фејервари тражи себи заменика и тврде, да је већ више њих умолио, да се приме министарства, у ком би се случају он одмах повукао. У вези с овом вешћу политичари напредне (владине) странке мисле, да би се садања влада повукла само у ова два случаја: Или да коалиција образује владу на шесдесет-седмашкој основи или да дође једно јаче министарство за отправљање послова, које би још одлучније поступило са жупанијама, даље које би сазвало ерзац резервисте и које би на саборској седници 1. марта искало од сабора, да му изгласа државне потребе, после чега би, ако би то добило, распустило сабор.

Опозициони пак листови тврде, да је садања влада упућена, да остави своје место да би створила пута за миран споразум. На нове изборе, веле, не може ни помишљати, јер пре свега нема за то овлаштења, а иначе зна, да ни у којим приликама не може рачунати, да ће добити већину.

Политички преглед

Србија и Турска. Пишу нам из Београда: Бечки „Цајт“ и пештански „Лојд“ донели су телеграме свога београдског дописника о разговору турског посланика Фети паше и заступника министра иностраних дела и министра војног Г. В. Антонића поводом пограничних сукоба. Завршни део њихова разговора, онако како је у том телеграму изнесен, **апсолутно је неистинит**. — Како уверавају са званичне стране министар није Фети-паши дао, нити је могао дати пристанак, да се приступи примени врањског протокола од 1878. године (који се односи на пограничне сукобе). То је измишљотина, а истина ово: Када је Фети-паша посетио министра, било је говора о пограничним сукобима, те је министар изјавио, да се са српске стране све чини, да на граници буде мира и реда, али да с правом очекује да се и са турске стране искрено и предано учини што је потребно за нормално стање на граници српско-турској.

Нова талијанска влада. У Риму се образовала нова влада под председништвом Фортисевим. Министарство је састављено овако: Фортис, министар председник и унутарњих дела; маркиз Сан Гвилиано — спољних послова; Каркано — државне благајне; Бахели — финансија; Борио — земљорадње; Тедеско — јавних послова; Де Маринис — јавне наставе; Финочаро Априле — правде; Марсењо Бастија — поште; генерал Мајнони д' Интињано — министар војни. — Маркиз Сан Гвилиано, нови талијански министар спољашњих послова, главни је представник талијанске албанске политике. Више пута је већ путовао по Албанији. Као представник те политике не може се баш сматрати за великог пријатеља Аустрији.

Вести из места и са стране.

Концерт „Балкана“ у Шиду.

Српско академско певачко друштво „Балкан“ из Загреба приредило је у прошлу суботу концерт у Шиду. Пре тога одржало је ово младо али извежбано друштво концерте у Загребу, Винковцима, Митровици, Шапцу и Руми у свима овим местима са великим моралним и материјалним успехом. У Шиду су приредили концерт на повратку. Шићани су се добро одазвали, јер је друштво добило две стотине четрдесет круна. Трошкови су у Шиду били незнатни, јер су Шићани примили певаче на стан. Концерт

— Хоћу.

После по сата возио сам на коли по мрачном друму. Јесу ли пут видели коњи или Јован Поп — тако се зове месар — не знам. Ја нисам видео ни коње, ни Јована Поп-а. Опазио сам, да су пси двапут лајали, дакле кола су прошла кроз два села. У другом селу видео сам и светлост кроз прозоре. Врло мали прозори. Ко би промолио главу кроз прозор — тешко би је увукао натраг. Кола су јако лупала, да нисмо могли ништа разговарати. Свега сам га двапут питао.

— Има ли много гостију у купатилу?

— Не купам се радо, промрмља ми на ово питање.

Доцније га запитам:

— Има ли овде јендек са обе стране?

На ово ми рече осорно:

— Немам обичај никога извртнути.

Тако до поноћи тресао је душу у мени Јован Поп, док не стаде и рече:

— Овде смо.

Чуо се глас једнога бундаша, који као да је био вољан, да нас скине са кола.

— Сиђите доле и зовите кога.

Јован Поп сиђе доле с кола — ошине бундаша по ребри, који побеже у помрчину.

— Стазе су посуте каменом — помислим у себи. Заиста смо у купатилу.

— Хеј! Хеј! — зачује се поново. — Нека изађе ко на поље!

Не изилази нико. Лупа десно, лево, лупа по даскама, лупа на прозору. Тишина на све стране. На послетку кроз лишће указа се светлост на једном прозору. Јован Поп закуца на прозор и онда рече:

— Донео сам госта! Затим и не чекајући одговора, дође натраг колима.

— Исплатићу вас — рекох — али останите још који минут овде. Можда ћете ме морати возити натраг.

Како није нико изашао на поље, то сиђем с кола и потражим врата, те ућем унутра. Добро велика и топла соба. Мирис од вечере. На средини собе округао сто са црвеним застирачем; а на средини стоји кухињска лампа. Поред зида и с једне и с друге стране по једна постеља. Из једне постеље испод дуње провирује глава брката, дебелог човека. На другој страни поред постеље облачи се опет једна дебела жена.

Прво питање ми беше: — Хоћу ли добити собу?

— Добићете, одговори дебељко.

Са овим сам се опростио једне велике бриге. Повичем кочијашу да може ићи. Затим наставимо разговор.

— Али мени треба лепа, чиста, угодна соба.

— Добро.

— Волео бих кад би била видна...

— Има.

— Кад би била окренута истоку...

— Наћи ћемо и такову.

— Али кад слуга чисти пред вратима, не могу онда да спавам.

— Неће чистити тамо.

— Ако може да буде соба са два прозора?

— Може.

— На спрату?

— Па у Ракоцијевој вили — рече човек погледавши у жену.

— Слуга нека ме не буди у 5 сати ујутру ја ћу му већ јавити, кад устанем.

— Како вам је по вољи.

— Могу ли добити што за вечеру? Запитам жену. — Где је гостионица или кавана?

— Ово је — одговори жена.

Намештај собњи, осим једног чаршава, не казиваше, да је ово гостионица. Мислио сам у себи ово је само унутрашња соба, а гости да ручавају под каквом отвореном верандом. Осталом видео сам и то: да у суседним купатилима гости сами себи кухају.

— Па хоћу ли добити што? Макар шта?

— Богме не.

— Ваљда каква ладна печења тек има у кухињи?

је одржан у рестаурацији код Рајха, Чивутина, јер Србин рестауратер г. М. Шалош није могао из више узрока дати своју дворану на тај дан. Чланови „Балкана“ и ако су били заморени од осмодневног путовања и концертовања, ипак су све песме у програму и изван програма отпевали на опће задовољство свију. На концерту је било доста и Несрба. Из околине је било мало посетника, јер је време било врло ружно. За време одмора поздравио је госте од стране Шиђана др. Ј. Стајић. Од стране „Балкана“ захвалио се је председник друштва П. Муждека. Својим узоритим држањем за време првог и другог дела концерта задобили су „Балканци“ углед код свију, Желимо „Балкану“ да настави свој рад у овом правцу, јер ће велику корист учинити српском народу ширећи српску песму. Ова путовања „Балкана“ од велике су користи за чланове „Балкана“, јер путовањем упознају колико-толико наше крајеве и наша места.

Српско академско потпомажуће друштво у Загребу имаће од овог последњег путовања „Балкана“ велику корист, јер ће две стотине круна и добити ово друштво. Зато је дужност српског народа било ког краја, да олакшају овом друштву својом потпором као што су то ето већ десетак наших места учинили, тим ће „Балкан“ и његови чланови добити још више воље за рад у свом доста тешком задатку. Млад.

Глуво-немо — говори.

Међу највеће недостатке човекове спада глуво-немост. Педагошка вештина је дошла и до таквих средстава, којима се и глуво-нем образовати може, и то не само да задржи човечанско осећање, но да може и речју се послужити ма у најређој прилици и у највећој нужди. Колико је педагошка вештина у образовању глуво-немих напредовала, нека нам посведочи овај догађај. У бечком већком здању (рајхсрату) је 28. пр. м. приредило „Градско Друштво за осигурање живота“ част са 42 дечка и 42 девојчице, где се певало и декламовало Кад једном устаде глуво-нема Јосифа Бјелек и поздрави градоначелника дра Луегера кратком беседом, али са јасним речима и изразима, па онда преда Луегеру и текст свога говора. Ово је све изненадило, а Луегер је на овај поздрав опширније проговорио упозорив публику на овај педагошки напредак истакав и учитељски мар, који иде тако далеко: да и глуво нема — говори.

Ни ногу, ни новаца.

У Лондону се десио овај случај. Неком Самуелу Мају раденику, 37 година старом, Таф Тралска жељезница је обе ноге му одсекла. Мај је онда тужио друштво на оштету, али жељезничко друштво није хтело ни новчића да му плати, наводећи да њих никаква кривица не терети него на против, да је Мај својевољно под воз легао да до велике своте новаца дође, које је израчунао да ће пугем оштете добити Међутим је и један сведок потврдио да нема сумње да је Мај сам легао под воз. Он, сведок, чим се несрећа десила појурио је Мају, који је сасвим равнодушан био и рекао би шта више да га је тај страшан догађај веселио. У џепу је имао три мараме и рекао је човеку који га је подигао, како ће му везати ноге и оток крви обуставити. У џепу су му нађена три осигурања противу жељезничког несретног случаја. Једна обвеза је на хиљаду фунти стерлинга гласила. Он је већ пре тога причао како ће се њему несрећа на жељезници десити. Рекао је да је из воза друге класе испао, а утврђено је да је друга класа закључана била Пре два три дана је била главна расправа која је три дана трајала и Мај је одбијен са својом тражбином, те је тако Мај остао и без ногу и без новаца.

Нове добротворне установе у Француској.

У Паризу су људски добротвори основали нове добротворне установе. Неколико добротвора отворили су бесплатне 2—3 гостионице у којима се бесплатно даје храна сиротињским матерама које имају одојчад. На тај начин долази и мати и дете до добре и снажне хране. Прву таку гостионицу су отворили прошле године у месецу новембру. Испрва се мало матера са децом јавило, тако да је 4 круне дневно за храну сасвим довољно било. Јела су проста али укусна. У подне се добија супа, говеђина, поврће и једно парче хлеба. За гостионицу се кроз кратко време прочуло и добротворна друштва су онда у свима крајевима где сиротиња живи отворили таке гостионице у којима су за 180 особа дневно издавали јела. Та мања добротворна друштва су то питање извели у варошком представништву; а поднели су предлог и министру унутрашњих дела, те су молили за новчану припомоћ, коју су и добили и сад како у Паризу тако по унутрашњости Француске отворене су многе таке гостионице где се храна за матере с одојчадима бесплатно дели. Коликог је успеха показала нова установа, доказ је то да од 400 деце, чије су матере у тим гостионицама храну добијале само су три детета умрла. Како је у Француској иначе у моди да се не роди, то ће нове установе држава јако потпомагати. Како се за нас свака паришка новост прилепи, не би згорег било, кад би се и та новост са тим бесплатним гостионицама прилепила!

Не сме се женити.

Тако гласи пресуда, коју је донео бечки суд у Јозефштату, а тиче се једног љубавника. Неки се младић заљуби у једну девојку, којој обећа да ће или узети је за жену или ће јој дати одштете 8000 круна. Кад ових дана тужи га љубавница суду са изјавом, да је он прво озбиљно обећао да ће је узети за жену и то моли суд да га присили. Љубавник се бранио добром вољом т. ј. да би он њу узео за жену, но не сме, јер је болестан, и то тако да би му био живот у опасности, ако се ожени, што му посведочи лечник његов. Суд донесе према томе и пресуду: да се љубавник тај не сме женити, јер би и суд ставио његов живот на коцку. Не би шкодило, да се оваке пресуде и код нас уведу, јер их је у ствари многих, који стављају на коцку род људски! Зато нека буде: Ко је болестан, не сме се женити!

Брзојави „Застави“.

Стигли 14. децембра.

Криза.

Будимпешта. Министар унутрашњих послова дао је исплатити плате за јануар наименованим и помоћним чиновницима оних жупанија, којима је обустављена дотација.

Прилике у Русији.

Москва. У понедељак пре подне заузели су револуционари железничку станицу и суседне трговине. Пуцали су на чете, које отворе топовску паљбу. Зграде су до у вече изгореле. Страјкачи су пуцали на николајевску железничку станицу. Гранадири су пуцали на њих са крова железничке станице Станице љуберцка и перово, на којима се вију црвене заставе, у рукама су револуционара. Данас се на свима тачкама у вароши борило против социјалистичких револуционара. Војска је победила. Губитци револуционара су врло велики.

Петроград. Изгледа, да је страјк завршен. Слагачи су отпочели рад Војска је голим оружјем растерала скупљену светину.

Виборг. Козаци су морали, да пуцају у вароши, да би ослободили уличну железницу

Москва. У целој вароши победила је војска социјалистичке револуционаре. Ови последњи имали су великих губитака. Војска је морала да употреби топове, јер су револуционари били подигли многобројне барикаде.

Кијево. Било је крвава судара између козака и полиције

Петроград Овде је завршен страјк. Министарски савет закључио је, да употреби најстрожије мере против генералног страјка.

Конференција југословенских социјалиста.

Загреб. На конференцији за организацију југословенских социјал демократа учествовало је 123 изасланика. — Угарску страначку управу заступао је др. Голднер. Овај је позвао социјалисте, да не потпомажу коалицију српско-хрватске опозиције. Сви су изасланици — осим загребачких — говорили у истом смислу Усвојена је резолуција, по којој социјалисте заузимају становиште против свију грађанских странака. То значи пораз загребачке страначке управе, која се придружила речкој револуцији.

Трговина.

НОВИ САД, 13. децембра 1905. године

Пшеница прве каквоће 16 к. 20 п. до 16 к. 30 п		свг од 100 кила
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.		
Пшеница средња 16 к. — п. до — к. — п.		
Пшеница лакша 15 к. 60 п. до 15 к. 80 пот		
Наполица — кр. — пот. до — кр. — пот.		
Јечам нови 12 круна 60 пот. до 13 кр. — пот		
Зоб 12 кр. 40 пот. до 12 кр. 80 пот		
Кукуруз у зрну н. 12 кр. 40 п. до 12 кр. 60 п.		
Кукуруз у клипу н. — кр. — п. до — кр. — пот.		
Маст 144 кр. — пот. до — кр. — пот.		
Сланина 144 кр. — пот. до — кр.— пот.		
Сланина паљена 144 кр. — п. до — кр. — п.		
Свињи угојени тешки 94 до 96 пот.		кила
Свињи средњи . . 90 до 92 „		
Свињи лаки . . . 84 до 88 „		

живе мере.

Теоци 96 п. до 104 пот. по кили
Јагњци — к. до — к. по пару
Овци 24 кр. до 32 кр. по пару.

— Богме нема.

— Шунке тек има?

— Богме нема.

— Не марим макар саламе — ма да ја не једем радо.

— Богме нема.

— Тек ћу добити једну чашу млека?

— То можете.

— Но хвала Богу.

Док сам пио млеко, разговарао сам се са човеком:

— Ко је ту управитељ купатила?

— Ја сам одговори човек...

Затим дохвати лушу иза кревета, и запали остатак дувана, што беше у њој. Но, помислим у себи, по овим купатилима нису високородна господа, пензионирати генерали намештени за управитеље, као по иностраним купкама.

— Има ли много гостију? — запитам.

— Сместићемо се — рече смешкајући се.

— Има ли много из Будумпеште?

— Овде више долазе из Клужа.

— И то је лепа публика. Поштујем их, што не иду у страна купатила. Има ли глумаца?

— Нема.

— Је ли био већ концерат ове сезоне?

— Још није био.

— Одакле је музика?

— Не држимо музику.

— Но па ово је доста мирно купатило.

— Богме господине, ко је болестан — овде је на добром месту.

— Па ипак кога има из Будимпеште?

— Из Будимпеште још нико није дошао ове године.

— Од глумаца из Ердеља има ли кога?

— Глумци? Така врста не долази овамо.

— Па од ердељских магната има ли кога?

— Од магната? Ове године нема још ни кога.

— Од женског света, има ли кога у купатилу?

— Од женског света? Баш никога.

Помислим у себи, овакав управитељ, који дими из овакове луле, не може друкчије ни говорити о женскињу.

— Али зато је купатило добро посећено?

— Боме није здраво.

— Па опет колико има гостију од прилике?

Човек остави лулу натраг, завлачећи се под дуњу рече:

— Богме господине, нема овде осим вас ни проклете душе.

Мл. Ђ.

На знање!

Г. Петар Крстоношић, чиновник администрације „Заставе“ кренуо се на пут ради купљења претплате и растуривања свију издања друштва „Рада“ Он је властан да купи претплату и на „Заставу“, „Невен“, „Домају“, а такође и за огласе и т. д, те да примљени новац квитира.

Молимо наше пријатеље, да му у том послу буду на руци.

Администрација „Заставе“.

Књижевни приказ.

Уредништву »Заставе« стигао је: Врач погађач, илустровани шаљиви календар за годину 1906. Уредио га је Стеван Бешевић-Петров. Издање Зорке С. Л. Лазића рођ. Милетић. Цена 25 новч. (50 пот)

Свети Сава у песмама. Песме разних писаца. (Друго попуњено издање.) Скупио и издао Иван Мартиновић учитељ у Панчеву.

Цена 30 потура (40 п. дин) Може се добити код Ив. Мартиновића учитеља у Панчеву.

Адресар.

Под овим насловом доносићемо **АЗБУЧНИМ** *редом (и по местима и по презименима) фирме и имена трговина, занатлија, гостионичара, новчаних завода, разних подузећа, адвоката, лечника и т. д. — Ове ће адресе излазити 50 пута годишње, и то 30 пута у бројевима од петка, који су ро: прострти у више хиљада примерака. Околина која долази у та места била би обавештена, где да се обраћа за своје потребе. А и иначе ако хоћемо да радимо један с другим, треба да се знамо и познамо. — Они, који још нису уврстени молимо да се обрате администрацији „Заставе“.*

Будимпешта.

А. Мудрински, ципелар, vás u. kerepesi út sarok

Бела Црква.

Враћа Ђорђевић-Нанчић мануфактурна и моде трговина, „код белог голуба“ у сопств. кући

Вел. Бечкерек.

Јован С. Бошковић, галантерија код „Роде.“
М. Михајловић Јарковчанин, памучар. трг
Живојин Терзин, мануфактура код Баче свирца
Живко Ж. Терзин, мануфактурна и галантеријске трговина код „три плаве звезде“.
Т. Турински, шпецерајска трг. код „злат. јагњета“

Новчани заводи:

Српска задруга за штедњу.
Плаћа на улоге $4^1/_2$%, а својим члановима 5%
Држи цензуру сваког раденог дана.

Ст. Бечеј.

Стева Живковић, лецедер, црквена ул. 1031

Брод н. С. (Славонија).

Осигурање живота и рента.

Иса Меркадић, заступник чувеног друштва „Атлас“ у Бечу.

Вршац.

Сава Томић-Печена, хотелијер код „Париз“

Вуковар.

Никола Вингулац, кројачка радња, гл. пијаца

Нова Градишка.

Новчани заводи:

Српска Штедионица као задруга.
Укамаћује улоге са $4^1/_2$% чисто.
Цензура сваког четвртка.

Јагодић и Маљковић гвожђарска и шпецерајска трговина.
Радован Симић, мануфактурна и помодна радња,
Радослав Марковић, наслеђник Шандора Фусара, трговина шпецераја, боја и деликатеса.
Никола Вилић трговина коже и све врсти готове обуће.
Паја Јоцић, прва казанџијска радња, са казанима, разним апаратима за пецаре и купаонице.

Дарувар (Славонија).

Пајо Поповић, трговина кожарска, гвожђарска, шпецерајска, мануфактурна, оружја, барута, сувом и сољеном рибом.

Жабаљ.

Коста Михајловић, шпецерајска, гвожђарска, и креча трговина и гостионица.

Новчани завод:

I. Задруга Срба Шајкаша за међусобно помагање и штедњу.
Плаћа на улоге 6%. — Дани цензуре су вторником и суботом.

Загреб.

Г. Скрбић, фабрика жалузија и ролета, Илица 40.

Земун.

Др. Јован Радивојевић-Вачић, адвокат.
Др. Миливој Бабић, адвокат.
Миливој Савић, трговина мешовите робе, продаја шљивовице и вина у боцама, као и на велико.
Ђока С. Милосављевић галантеријска трговина код „Зоре“ принц Еген улица бр. 12.

Ириг.

Ђорђе Пуљо, гостионичар и хотелијер.
Лазар Недић, стаклар преко од велике чесме.

Горњи Карловац.

Никола Дубајић, гвожђарска трговина.
Враћа Милићевић, мануфактурна трговина.
М. Влатковић, трговина готовог одела.

Срем. Карловци.

Новчани заводи:

Народна Кредитна Банка
деоничарско друштво
прима улоге и плаћа на исте 5%.

Вински продуценти:

Др. Ђорђе Красојевић адвокат и заступник српских народних црквених фондова.
Др. Миша Михајловић, градски физик, вински продуцент.
Петар Ршић, воскар и колачар.
Ђорђе Секулић, мануф. и кратке робе трговина.
Ст. С. Јанковић шпецерајска трг., главна пијаца.
Ст. П. Момчиловић шпец. трг., коже и вина.

Велика Кикинда.

Светозар Новаковић, уметнички бравар.
Сергија Којић, дрворезац и позлатар.
Ђура Милић, трговина разне пернате живине.
Младен Кристифоровић, кројач, главна ул.
Петар Ракић кројач свештенич. и мушког одела.
Милош Тешић кројач војног и цивилног одела.
Никола Милић, месар, продаја масти и сланине
Стеван Радонић, једини прави кројач свештенички хаљина и црквених утвари.
Урош Малогајски, папуџија.
Милан Вукић, сарач.
Васа Гајин, дрндар и кабаничар.
Миша Ђуричин, четкар.

Пециво ракије и трговина шљивовице и комовице:

Ђока Недучин и друг.

Шпецерајске трговине:

Мил. Т. Мирков „код лубенице“, код срп. цркве.
Александер Ранков.

Липик (Апкин двор).

Ц. М. др. Ј. Ненадовић спец. за кожне болести.

Митровица.

Јов. Костић, код „Плаве Звезде“, гвожђарска и шпецерајска радња.
Ник. Ненадовић, шпецерајска трг. код Арапина.
Радивој Николајевић, шпец. трг. на вел. и мало
Велимир Радак, шпецерајска трг. код „Лава“.

Продаја и куповина малих и великих дуката.

Мирослав Спаић, мењачница.

Новчани заводи:

Српска задруга за штедњу
прима улоге по 5%, есконтује менице са умереном каматом, стање главнице изнаша 31 децембра 1903. Круна 57978·64 — резервни фонд К 5452·23

Срп. ципеларска задруга, »Српски Дом.«

Ново уређено са ацетил осветљено свратиште:

Тале Стефановић, близу главне пијаце.

Нови Сад.

Адвокати:

Др. Миливој Григоријевић, грчка ул. 10.
Др. Бранко Илић, ћурчијска улица број 11.

Вербери:

Никола Ползовић, житна пијаца број 11.

Воскари и колачари:

Катарина Чупића, ћурчијска улица број 30.

Галантеријско-помодне трговине:

Браћа М. Поповићи, главна улица.

Гвожђарске трговине:

Антон Георгијевић, код „Златног звона“, главна улица број 4., преко од владичиног двора.

Гостионичари и хотелијери:

Стева Димитријевић, код „Беле Лађе“.
Тима Јерковић, кисачка улица.
Ђурица Ракић, темеринска улица број 31.
Стева Видаковић (Врга), темеринска ул. 35.

Јорганџије:

Зорка Милићева, житна пијаца бр. 3.

Казанџије:

Творничар ракински казана, и пероноспорни штрцаљака

Милан Т. Јовановић,
ћошак, Лазарева улица бр. 14.

Књижаре:

Браћа М. Поповићи, главна улица.

Творница каруца и кола:

Јован Мунћан, кисачка улица.

Књиговезачке радње.

Милан Маноиловић ћурчијска улица бр. 6.

Кобасичари:

Филип Михајловић, продаја масти на велико и мало, житна пијаца.

Кројачке радње:

Витомир Ф. Куруца, ћурчијска улица број 16.

Женски кројачки салон.

Јелена Ђ. Миросављевићка, Дунаска улица број 22.

Мита Томић, кулинција, преко од саборне цркве.

Лекари:

Др. Јефта Стојаковић, главна улица бр. 25.
Др. Миладин Свињарев, хлебарска улица. Куће број 47
Др. Ђура Трифковић, главна улица број 24.

Мануфактурне трговине:

Петар Матић, код „Беле Лале“, главна ул. 11.
Мануфакт. памука и срп. платна трговина „код 2 чобана“
Косте П. Миросављевића, ћурч ул. бр. 24.
Гавра Ј. Полит, код „Златн. Лафа“ гл. ул. 15.

Мерници:

Стеван Славнић, главна улица број 25.

Стално стовариште пољопривредних машина и примање разновресних машинских репаратура

Д. Јаснић, житна пијаца бр. 16.

Новчани заводи:

Српска задруга за међусобно помагање и штедњу у Новоме Саду
Основана 1870. год.
Цензура: сваког понедељника среде и петка, свагда у 10 сати пре подне.

Српска Учитељска Новчана Задруга
станује у згради Српског Учитељског Конвикта.

Памучарска трговина:

Јован Т. Чавић, код „Преље“, главна улица.

Погребна подузећа:

„Конкордија“ ђуре Стојковића, ћурчијска ул. 15.
Паја Марковић, дунавска улица.

Подузимач за иконостасе — Христове гробове.

Никола Ивковић, дунавска улица.

Радња свештеничких хаљина, појасева и шешира:

Никола Ивковић, дунавска улица.

Трговина са рибом на велико и мало:

Фрања Ловрековић, Сечењијева улица 9.

Сарачи:

Тодор Никетић-Бошко, дунавска ул. 16.

Стовариште надгробних споменика:

Паја Марковић, дунавска улица.

Стаклари:

Тоша Алабурић ћурчијска улица бр. 12.

Сликарски уметнички завод:

Иван Ј. Стојковић, дворски сликар, главна улица бр. 25.

Трговина црквених утвари.

Никола Ивковић, дунавска улица.

Цветарница и вртарница:

Војина Јовановића, дунавска улица бр. 3

Ципеларске радње:

Кузман Јуришић, дунавска улица бр. 22.
Аца Николић, ћурчијска улица број 11.

Ћурчијске радње:

Милан Винокић, ћурчијска улица број 8.
Ђорђе Пушић, ћурчијска улица.

Шпецерајске трговине.

Ђока Мољац, кисачка улица.

Шпецераја, материјала, боја и варива трговина на велико и мало.

Никола Димовић, код „Црвеног рака“.
Драгутин Ненадовић, трговина шпецераја и деликатеса код „Белог Орла“, ћурчијска ул. бр. 10.
Стојановић и Радовановић „код лафа“ гл. ул.

Штампарије:

Српска штампарија Браће М. Поповића.
Српска штампарија дра Свет. Милетића.

Трговина свештеничких шешира и ћелепуша:

Петар Маркуш, главна улица.

Панчево.

Ђура Димитријевић, житарска трговина.

Новчани заводи.

Прва панчевачка среска ратарско-занатлијска задруга за штедњу и предујам.
Плаћа на улоге 5%.
Цензура се држи: уторником и петком.

С. Суботић, стаклар, преко од св.-савског дома.

Шпецерајске трговине.

Рада Јовановић код „Грозда“ код успен. цркве
Д. Ђонин, код „Златне Крушке“.

Нем. Паланка.

Гвожђарска и шпецераја трговина:

Марко Марцикић.

Перлез.

Коча Поповић, мануфактурна и шпецераја радња.
Коста Ракић, мануфактурна и шпецераја радња.

Рума.

Данило Удицки, шпецерајска трговина.
Бранко Богдановић, шпецерајска трговина.
Милан Б. Рајаковац, Бечко стовариште одела за господу, госпође и децу.

Новчани заводи:

Румска Штедионица
(основана 1871. год.)
уплаћена деоничка главница К 180,000. Резервни фонд К 83,500. Улоге укамаћује са 4%.

Ђорђе Петровић, штампар.

Сегедин.

Милан Недељковић, власник извора горке воде
Велимир Јовановић, шпецераја и боје радња.
Шандор Мајски, шпецерајска трг. iskola u. 3.
Трговина џакова, поњава, разних штрањака и пајвана и изврсне мреже за покривање коња.

Ђуре Дакића, Тиса-Лајош керут 32 Живинска пијаца.

Сомбор.

„ГОЛУБ“ лист за српску младеж, излази већ 26-та година, годишња претплата 3 круне. Могу се сви бројеви од почетка ове године добити.

Јаша Гргуров, гвожђарска трговина.
Паја М. Бикар, прва извозна радња сомборског овчијег сира.
Душан Даљчев код „Даљца“, мешовита и пића трговина. Стовариште сомборска овчија сира.
Даша Грујић, памука и мешовита трговина.
А. М. Антић, стовариште пива.
Стеван Николић, шпецерајска трговина.

Темишвар (Јозефштат).

Милан И. Мађарев, мануфактуре и памука.

Чаково.

Браћа Миче наслеђник, мануфактурна трговина.

Шид.

Милан Шалош, гостионичар и хотелијер.

...ким уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брајаровић Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.